יא א ב מיי פייע מהלי שבת הלי יח [ועיין במיית] סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סיי דש סעיף אי

נהג"ה:

יב ג מיי׳ פ״ח מהל׳ כלים

יב ג מיי פ״ח מהלי כנים הלכה ט: יג ד שם הלכה ח: יד ה מיי פ״ר מהלי שנת הלכה י סמג לאון סה טוש״ע א״ח סיי שה סעיף

בו ר מיי פי"ט מהלי שבת הלכה יח סמג שם טוש"ע א"ח סי דש סעיף א

נהג"ה:

מו ז מיי פ״א מהלי כלים

כלכה ו:

נח.

בזוג שבצוארה זה וזה אין מקבלין מומאה

לימא הא דעבד ליה רביה הא דעבד איהו

לנפשיה לא אידי ואידי דעבד ליה רביה

וכאן יבשל מתכת וכאן בשל מים וכדרב

נחמן אמר רבה בר אבוה דבר המקפיד

עליו רבו אין יוצאין בו דבר שאין מקפיד

עליו יוצאין בו ה"ג מסתברא מדקתני זה

וזה אין מקבלין מומאה אי אמרת בשלמא

של מתכת הני הוא דלא מקבלי מומאה

הא כלים דידהו מקבלי מומאה אלא אי

אמרת בשל מים תנן הני הוא דלא מקבלי

מומאה הא כלים דידהו מקבלי מומאה והא

יתניא יכלי אבנים כלי גללים וכלי אדמה

אין מקבלין מומאה לא מדברי תורה ולא

מדברי סופרים אלא ש"מ של מתכת ש"מ:

אמר מר ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא

בזוג שבכסותו יוג שבצוארו אמאי לא דילמא

מיפסיק ואתא לאיתויי זוג שבכסותו נמי

ליחוש דילמא מיפסיק ואתי לאיתויי הכא

במאי עסקינן דמיחא ביה מומחא וכדרב

הונא בריה דרב יהושע דאמר יירב הונא

בריה דרב יהושע כל שהוא ארוג לא גזרו:

אמר מר לא תצא בהמה לא בחותם

שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג

שבצוארה ולא בזוג שבכסותה זה וזה אין

מקבלין מומאה וזוג דבהמה אין מקבלין

מומאה ורמינהו זוג של בהמה ממאה

א) לקמן קמו,, ב) וכלים פ"י א) נקתן קתו, ב) [כנים פיי מ״א ע״ש] מנחות סט: [ושם איתא דבר זה בשם דאמר מר כלי אבנים], ג) מ״ש זוג שבנוארו דלא דילמא כו׳ כל״ל. ולעיל נו.ז, רש״ל, ד) ה) ולקמו סו.ן, ו) והשבת של

רבינו חננאל **הא** דאמר שמואל יוצא העבד כשבת בחותם הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, הא והא בחותם שבכסותו, הא ההא בחותם דעבר ליה רביה. ובחותם שבכסותו אמאי לא נפיק, חיישינן דילמא מיפסיק ומירתת מרביה ומקפל לכסותיה ומנח ליה אכתפיה, וכר׳ יוחנן דאמר אכותפיה, זכר יוחנן דאמו היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתיפו בשבת חייב חטאת. וכדאמרו ליה לרב חנניא בר שילא רבנן . כולהו לא ליפקו בסרבלא כולהו לא ליפקו בסובלא חתימה, פי' דת המלך היתה באותה העת כל הקונה סרבלא מייתי לה גבי מוכס ויהיב ליה מיכסיה וחתים עליה במטבע של אינך, כדי לידע שניטל מיכסא, וכל טלית שנמצאת בלא חותם אינך בכנפיה, נתפש לובשה [עליה] כגנב המכס, הלכך מתיירא כל אדם לצאת בטלית שתלוי אדם לצאת בסלית שתלדי עליה חותם זה, חיישינן שמא יפסק החותם ומפני פחדו מן המוכס יסירה (מעליה) [מעליו] ויקפלה ישאנה על כתיפו כמשא. לפיכך אסורה [נ"א: אסרו] לפיבן אטרורון (נ. או אטרון לכל אדם לצאת בטלית שיש עליה חותם. אבל רב חנינ' בר שילא שיש לו נשיאות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת מן המוכס מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יחתך החותם אינו חושש, שאינו מתיירא מן המוכט ולא מזולתו. ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה לו רבו בכסותו. תנ"ה יוצא רבו בכסותו. תנ״ה יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, איני והא תנינן לא יצא . העכד לא כחותם שבצוארו העבד לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו, וזה וזה אין מקבלין טומאה כו'. ושנינן הא והא דעביד ליה רביה ולא קשיא הא דתאני יוצא בחותם של מייתי לה בשבת, הילכך לא [יצא]. הכי נמי מסתברא מדקאתני זה וזה, כלומר לא חותם שבצואר ולא חותם שבכסות, אין מקבלין שומאה, אי אמות בשלמא של מתכת הני חותמות הוא דלא מקבלי טומאה, הא שאר כלי מתכות מקבלי טומאה, אלא אי אמרת של טיט הז. הני חותמות כלים סיט זק, זהי וווזמות כלים דידהו לא מקבלי טומאה דאינון כלי אדמה, וקיימא לן כלי גללים כלי אבנים [ו]כלי אדמה לא מקבלי טומאה, חותמות דידהו מירטיא. אלא לאו שמט מינה חותמות של מתכת הן מינה חותמות של מתכת הן שמע מינה. זוג שבכסותו אמאי שארי ליה רבנן, אוקמנא משום אריג וכדרב . הונא בריה דרב יהושע דאמר כל שהוא משום אריג לא גזרו ביה רבנן. ירושלמי רב הונא מוריה לאיתתיה דריש גלותא מיתן לברה דדהבא על קליפיטוה. רבי יוחנן הורי] מיתן מרגליתא יוונן הודין מיוון מדגיונא על פר[גזתא]. [ואקשינן] מהא דתנינן בזוג של בהמה, וזה וזה אין מקבלין טומאה [ורמינהו זוג של בהמה] טמאה וכו׳.

אין בה משום עטרות כלות. דגזרו עליהן שלא תלא בהן מחורבן ואילך משום לער במס׳ סוטה (דף מט.): ושמואל אמר. כבול דמתני׳ כבלא דעבדא ופליג אדר׳ אבהו: חומם שבנוארו. הוא כבלא דעבדא והיו עושין אותו משל טיט: דעביד ליה רביה. אית ליה קשה לרשב״א אתאי שריא מתני׳ בדעבד איהו לנפשיה בחלר כיון

אימתא ולא שהיל ליה מצוארו להוליכו

בידו: מיפסק. החותם ונשבר ומירתת מרבו שלא יאמר שהוא נטלו להראות בשוק שהוא בן חורין: ומקפל ליה. הטלית על כתפיו כדי שלא יראה מקום החותם ולא יבינו שנפל ודמי הטלית על כתפו כמשוי: חייב חטאת. דאינו תכשיט אלא בזמן שלובשו דרך מלבוש: כולהו רבנן לא ליפקו בסרבלי חסימי. היו עושין חותמות לטליתות שלהן כעין עבדים להראות שהן כפופין לריש גלותא לא ליפקו דאי מפסקי מרתתי ומקפלי להו: דלא קפדי עלד. אם תלך בלא חותם: יולא העבד בחותם שבצוחרו. ובשל טיט דלח הפיד עליה לאתויי ואי משום דמירתת מאי חורבא נפקא מינה משום אימתא דרביה לא מייתי ליה בידיה דהא לאו הוכחה היא דעבדות אלא כשישנו על נוחרו חו בכסותו: ווה ווה אין מקבלין טומאה. דלאו לנוי עביד שיהא טמא משום תכשיט ואע"ג דבשל מתכת מוקמינן לה להא לקמן מיהו לאו לנוי דיליה הוא אלא לגנאי וכלי תשמיש נמי לא הוי: זוג. לנוי עביד: ולא בווג שבלוארו אבל יולא הוא בזוג שבכסוסו. לקמיה מפרש טעמא: מקבלין טומאה. שתכשיט הוא: שבכסותה. עושים לסוסים מעילין שלא יטופו: לא חצא. כדאמרינן באידך פרקין (ד' נד:) דממחזי כמאן דאזיל לחינגא: אין מקבלין טומאה. דאין תכשיט לבהמה: לא אידי ואידי דעבד ליה רביה. דאע"ג דכבול דמתניתין אוקימנא בדעבד איהו לנפשיה התם הוא דאיכא לאוקמיה בסתם חותמות של טיט דאי מיתבר אין מקפיד עליו להביא שבריו לבית אדונו הלכך ליכא לאוקמיה בדעבד ליה רביה דאי עבד ליה רביה לא הוה מיתסר דכל זמן שלא נפסק לא שקיל ליה מצוחרו משום חימתח דרביה וחי מיפסק לא קפיד עליה בעליו משום פסידא דליכא פסידא הלכך לא מייתי ליה אבל הך לא איכא לאוקמא בשל טיט כדמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידה ומירתת עבד ומייתי ליה בידיה: דבר המהפיד עליו רבו. אם יאבד לא יצא דאי מיפסיק מייתי ליה: מסתברת. דבשל מתכת קחי מדאינטריך למיתני אין מקבלין טומאה וטעמא משום דלאו לנוי עבידה: הני הוח דלח מקבלין טומאה. משום דלאו כלים נינהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: כלים

דידהו. דמתכות: אלא אי אמרת. כלים דידהו כלי העשוי מטיט כזה שאינו מלרפו בכבשן מעשה ידי יולר דניהוי קרוי כלי חרס אלא כלי אדמה מי מקבל טומאה בחמיה: כלי גללים. ° לפיעי בקר שעשה מהן כלי: דמיחא מומחא. שארגו בבגד ותו לא מיפסיק: לא גורו. לנאת בו ודרב הונא לענין אריג כי האי גוונא נמי איחמר דאשמעינן דלא חיישינן חו לדלמא מיפסק:

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם כו'. ולא נעי לאוקמי

מתניתין בחותם שבכסותו דניחא ליה אלאוקמה בדעבד איהו לנפשיה ואיירי מתני׳ בכל חותמותב: הא דעבד איהו לנפשיה. דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלת קפידא אבל לא כל כך כמו בעבד אין בה משום עמרות כלות ושמואל אמר ליה רניה: במאי אוקימתא להא כבלא דעבדא תנן ומי אמר שמואל הכי רשמואל בדעבד ליה רביה כו'. והאמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל אי מיירי בדעבד איהו לנפשיה אבל לא בחותם שבכסותו לא קשיא "הא אתי שפירג דדבנוארו ליכא למיחש דעבר ליה רביה הא דעבר איהו לנפשיה דלמא פסיק ליה בידים כדי שלא יבינו הרואין שהוא עבדה אבל בכסותו במאי אוקימתא להא דשמואל דעבד ליה רביה בחותם שבכסותו אמאי לא דילמא מיפסק ומירתת ומיקפל ליה ומחית ליה איכא למיחש דלמא מקפל טליתו לכסות החותסי ולא ידע דיש בזה חיוב חטאת אבל בדעבד ליה רביה אכתפיה כדרב יצחק בר יוסף דא"ר יצחק משום אימתא דרביה ירא לקפלח בר יוסף א"ר יוחנן יהיוצא בטלית מקופלת והשתא נמי ידע הש"ם לדרב ילחה ומונחת לו על כתפיו בשבת חייב חמאת וכי אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא הא רא"ל שמואל לרב חיננא בר שילא מיפסיק ובתר דמשנים מייתי דרב ילחק כולהו רבנן דבי ריש גלותא לא ליפקו ונחת לפרושי שיש' חיוב חטאת בקיפול: בסרבלי חתימי לבר מיגר דלא קפדי עליך דילמא מיפסק ומרתת ומקפל דבי ריש גלותא: גופא אמר שמואל יוצא שיהיה מקופל משיראה רבו שנפסק העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם לגמרי ויסבור שבמזיד פסקו למרוד בו: שבכסותו תניא נמי הכי ביוצא העבד בחותם לא תצא בהמה בו'. דמיחזי כמחן שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו דאזיל לחינגא כדפי׳ בקונ׳ דלא ורמינהו לא יצא העבד בחותם שבצוארו מלינן למימר משום דילמא מיפסיק ולא בחותם שבכסותו יזה וזה אין מקבלין ואתי לאתויי דהא לעיל (דף נד:) מומאה ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא מפרש דווג אסור משום דמיחזי כמאן דאזיל לחינגא ולא קאמר בזוג שבכסותו יזה וזה מקבלין מומאה יולא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה ולא

דלמא מיפסק דומיא דחותם: מאי שנא זוג שבצוארו דלמא מיפסיק ואתי לאתויי. והא דתנן לקמן (דף סו:) בני מלכים יולאין בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה א אומר ר"י דמיירי בזוגין יקרים שיונאין בהן בני מלכים כגון של כסף ושל זהב דליכא למיחש בהו דילמא מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה בשלשלאות של כסף והכא מיירי בזוג דעלמא דומיא דזוג של בהמה ולמאי דמוקי לה בגמראף באריג בכסותו אתי נמי שפירו: הב"ע דמחי. וא"ת כי היכי דווג איירי במחי הכי נמי איירי חותם שבכסותו במחייב ואם כן יג אמאי אסור דוי׳ל דווג מותר לפי שדרך לאורגו בבגד שאין שום בגד שלא יהא ראוי לנוי ותכשיט כזה ולא הטריחוהו לפוסקו מכל בגדים ולגנות הבגד אבל חותם אין דרך לעשותו בכל הבגדים שאינו יפוי הבגד ולכך גזרו חכמים אפילו בארוג בכסותו שיהה לריך לפוסקו אטו היכה שחין ארוג וא"ת אדמפליג בין זוג שבצוארו לזוג שבכסותו ליפלוג בזוג שבכסותו גופיה בין מחי ללא מחי ויש לומר דניחא ליה לאשמעינן דווג שבלוארו אסור אפילו טובחתיכת הבגד שסביב צוארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י סתיכה טו: כדרב הונא כו'. ואע"ג דמילמא דרב הונא אייתי לעיל (דף מ.) גבי חלילה יומדקאמר כל שהוא אריג משמע דה"ק בין לענין חלילה בין לענין דלמא מיפסיק לא

ליה. דניחא ליה טפי

חיישינן נאריגיה: י אע"פ שחברו בדלת וקבעו במסמרים ממא. והא דאמר בהקומך רבה (מנחות דף כד.) סדין שעשאו וילון טהור מן המדרס לאו משום קביעות גרידא טהור אלא מיירי שעשה שום שינוי מעשה. והא דאמר בנגמר הדין (סנהדרין דף מח.) כפה שנתנתו לספר טהור מן המדרס אף על פי שלא עשתה שום שינוי מעשה כיון דנחסר בהנחה ע"י כן חשוב כשינוי מעשה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה כלי גללים צפיעי בקר. ע"ל דף טו ע"ב נדש"י ד"ה גללים. וע" מנחות סט ע"ב תד"ה כלי גללים:

מוסף רש"י

. היוצא בטלית מקופלת. לאחר שנתנה על ראשו הגביה שפוליה על כתפיו שפוכה על כנופי (קחון קחד). חייב חטאת. שאין זה דרך מלצוש (שם). כלי גללים. כלי גללי בהמה (מנחות סט:) לוו: שים (לעיל -(:TI)

מוסף תוספות

א. טפי. תוס׳ הרא״ש. ב. בין . בין בצוארו בכסותו לקנ"ל, ג. אמאי יוצא בחות. בחותם שבצוארו הא מפסיק ליה ומייתי ליה ברה"ר. ריטנ"ל, [וע" שכם של מיז. ד. דהיינו טעמא על תין, דרוויינו טעמא דבצוארו שרי ובכסותו אסיר. תוס' הרא"ש. ה. ויוליכנו במזיד ברה״ר. מוס׳ הרא״ש. דכולי האי מִי עופי הנחים, דכולי האי לא עביד. חי׳ הכ"ין. דקס"ד דלא חיישינן להפסקה אלא דאנן חוששים שמא יתבייש ויקפל בגדיו עליו לכותו ויוצא בטלית מקופלת . בשבת דאיכא חיוב חטאת בשבונו איכא וויוב ווטאונ כדרב יצחק הילכך כשהוא בצוארו אינו יכול לכסותו אבל השתא בכסותו יכול יפה לכסות בקיפול ומיהו אי דעבד ליה רביה ירא הוא לכסותו שמא ימצאנו רבו ויחשוב שהוא מורד בו. ריטנ״.6. לא יצא דנהי דלא מפסיק ליה אפ״ה. חי׳ הר״ן, I. וזה קל לעשות. תוס׳ הרח״ש. ח. ומשנינז מוס שתם, והדומנים דאה"נ ומיהו חיישינן דילמא מפסיק מאליו וכדי שלא יחשדנו רבו שהוא נוטלו מקפיל ליה. חיי ראה"נ ומיהו הכ"ן, וא"ת והיאך היה יודע המקשה ההיא דרב יצחק דהא תלמודא מייתי ליה לתירוציה דרך חידוש, י״ל. ריטנ״א. ט. דחיישינן ט. דחיישינן דייכמא מיפסיק ומירתת ומקבל ליה. תוס' הכלז"ע, י. נמי. תוס' הכלז"ע, יא. ואמרינן בגמרא ר' ישמעאל היא דאמר כל ישראל בני מלכים הם, ואמאי לא חיישינן דילמא מיפסיק ואתי לאתויי. תוק' הלח"ש. יב. דאי בשלא ארוג מאי פסקי דתני להו סתמא. יעכ״ל. יג שבארוג בכסותו מיירי. רשב״ל. ד. דהא ליכא למיחש דילמא מיפסיק ליה. ריעכ״ל. 10. מחי. מוס׳ הרא"ש. טוו. דכמשוי הוא וכיוז שאפשר למשקליה מערב שבת אטרחוהו דלשקליה, משא״כ כשהוא ארוג בכסותו שהוא בטל לבגד ולא הוי

משוי, ותו דאי אמרת דלשקליה מערב שבת מצטריך למשלח כסותיה וכולי האי לא אטרחוהו. מיטנים, ועי שנם של מין, יו אפ״ה. מי הכיץ, יוו. דכי היכי דלעיל גבי חציצה לא גזרו ארוג אטו אינו ארוג, ה״נ הכא גבי זוג לא גזרו ארוג אטו אינו ארוג. ליטכ״ל.

רניול